

**Мирослав
Дочинець**

ЗАПАШНІ ІСТОРІЇ

ТАЄМНИЦІ ЯЛІВЦЕВОЇ СКРИНЬКИ

Ілюстрації
Ольги Гайдуш

Львів
Видавництво Старого Лева
2025

Для чого ніч

Кухні різних народів світу різняться, але є в них дещо спільне, те, що об'єднує і страви, й самі приміщення, де куховарять. І воно приховане. Як і те невидиме, що дає смак усій їжі.

Тож завітаймо на кухню, звичайну кухню, яка є в кожному домі. І спробуймо розгледіти незвичайність у звичайних, на перший погляд, речах. Бо це, мабуть, і є найбільший талант позакухонного життя. Спробуймо ці історії на смак та аромат.

Усім відомо, як минають на кухнях дні. Я б сказав, що кожен день на кухні — щоденно однаковий. Він поділяється на сніданок, обід, вечерю, а в декого — ще й на полуденок і короткі перекуси, а також — кавування та чаювання. Підозрюю, що це магнітики на холодильниках так притягують окремих людей. А ще — принадні малюночки на тарілках і мисочках, на кухлях і горнятках, у які так і кортить щось покласти, насипати й налити. Але зараз мова не про ненажер, смакунів, ласунів та лакомидників, які добру частину свого життя збавляють на кухні. Зараз довідаємося про те, що відбувається там, коли вечерю скінчено, продукти сховано, посуд помито, стіл витерто, а світло вимкнено.

Чуєте, яка тиша? Сплять каструлі та сковорідки, задрімали келихи та склянки, притихла вода у крані, розімліли квіти у вазі, сонно тремтять стрілки годинника на стіні. Місячне сяйво теплим фіолетом огорнуло кімнату. Здається, мертве царство тут пануватиме до сніданку.

Аж ні. Зненацька скрипнула й піднялася кришка скриньки. Ця скринька виготовлена із запашного дерева ялівцю, тому пахне сама собою, але ще цікавіші аромати наповнюють її всередині.

Бокатий та череватий Добродій Часник скрадливо пошкрябав по стінці:

— Годі ночувати, лежебоки!

— А що, хіба це не ніч? — озвався зі скриньки писклявий голосок.

— Ніч. Тому й прокидайтеся.

— А хіба ніч не для того, щоб ночувати? — запитав той самий голосок.

— Звісно, що ні.

— Чому ж тоді ці слова такі схожі?

— Тому що їх придумали любителі попоїсти, щоб не переїдати ще й уночі.

— Для чого ж тоді ніч, Добродію Часнику?

— Ніч — для того, щоб... для того, — затнувся Часник, чухаючи свою білу голову. — Краще хай вам пояснить Дідо Хрін.

Прянощі (а це вони мешкали у скриньці) повистрибували назовні й підійшли до слоїка, із якого визирнув сивий Дідо Хрін. Усі добре знали, що Дідо Хрін знає все. Тому його поміж собою ще називали Дідом-Всевідом. Ніхто на кухні не сумнівався у всезнайстві Діда Хрона. А старший

господар, Василь Петрович, полюбляв його, певно, най-дужче за всі приправи. Коли підносив ложечку хрону зі сметаною до рота, йому на очі аж сльози наверталися — мабуть, від розчулення. Відтак відсапувався й довго мовчав. Бо ж відомо, що *мудрість — мовчазна...* Дідо Хрін дуже пишався цим визнанням і взяв собі за звичку перед тим, як щось казати, мовчки замислитися. Так було й зараз. Він статечно відкашлявся й мовив:

— Ніч — для того, щоб розповідати і слухати історії.

— Овва! — радісно скрикнула Червонолика Паприка. — Це буде ніч історій?

— Історій та географій, — уточнив Дідо Хрін, — бо історія та географія — дуже пов'язані.

— Чим пов'язані? — поцікавилася допитлива Сестриця Гірчиця. — Хіба між ними не така сама різниця, як між мною та Батечком Медом?

— Ні. Так приблизно думає і наш малий господар Петрик. Коли його питають, чи любить він історію, він відповідає, що любить географію. А коли питають, чи любить географію, каже, що любить історію. Насправді ж хитрун не любить ані історію, ані географію, а тільки зефір у шоколаді та чипси із крабовим смаком.

— Не тільки. Ще й морозиво зі мною, — хвалькувато додала Цяця Ваніль.

Що спільного між історією та географією

— І все-таки, що спільного між історією та географією?
— не вгавала Сестриця Гірчиця.

— Що? — замислився на мить Дідо Хрін. — *Якщо десь щось відбувається, то має бути місце, де б це відбувалося. А якщо десь на мапі є якесь місце, то там завжди щось відбувається.* Якись історії.

Ніхто з товариства не міг цього заперечити. Навіть буркотун Барон Кардамон, якого через круту вдачу спечальника називали Паном Карколомом. За звичкою, він насупив брови і видушив із себе:

— Я не маю нічого проти, але кому цікаво переповідати історії, які ми всі чули на цій кухні? А деякі — й не раз.